

Pa per a demà

Alex Nogués

Il·lustracions de Pam López



Ingredients per a una història

T'agrada el pa?

T'agraden les bones històries?

Aquesta història té els mateixos ingredients que una barra de pa. Tracta de farina, d'aigua, de llevat i de sal. De temps i de llenya; sobretot parla de llenya. Amb farina, aigua, llevat, sal, temps i llenya pots fer pa.

No és fàcil trobar pa de llenya, però no fa gaire temps, en un poble amagat entre camps i boscos, hi havia un forner que feia el pa de llenya més bo de l'univers. O això pensava l'Ona,

una nena de deu anys que vivia ben a prop de la fleca, tan a tocar que sentia l'olor de la llenya cremant al forn des de casa seva.

El poble era de pedra, de la mateixa pedra de les muntanyes que es veien des de la finestra de la seva habitació. Quan es van construir els carrers d'aquell poble, ningú no va pensar en els cotxes, que encara no existien, i per això eren estrets i sinuosos, amb petites places que sempre apareixien a l'imprevist. Els cotxes van arribar molt més tard, més o menys quan els avis de l'Ona van néixer.

La llenya era d'alzina, de roure i d'arboç. No calia anar gaire lluny per trobar-la. A les fal·des de la muntanya, creuats els camps, verds



de blat, grocs de colza, morats d'userda o torrats de blat de moro, creixien els boscos.

L'Ona era tot somriure i galtes. El somriure se li dibuixava a la cara amb les primeres llums del dia i s'amagava en els seus somnis quan apagava el llum per anar a dormir. Les seves galtes eren molsudes com la molla de pa. El pa era el que més li agradava menjar d'aquest món.

L'Ona tenia un germà petit, no gaire més que ella. Prou per molestar-la tot sovint, però prou gran per compartir amb ella gairebé tots els jocs i aventures. Es deia Òscar. A ell també li agradava el pa, si venia acompanyat d'un bon tros de xocolata.

I aquesta canalla tenien una mare i un pare, que s'encarregaven de totes les coses complicades i rutinàries del dia a dia. Bé, de totes totes, no.

L'Ona i l'Òscar passejaven la Barba cada tarda. La Barba era una gossa peluda i juganera, especialista a inventar-se camins a llocs

impensables, a excavar forats de dimensions sorprenents i a convertir en comestible tota mena de coses pestilents i d'aspecte abominable. Era gran, molt gran. De mida i de cor. El pelatge era de tres colors: blanc, negre i caoba. L'Ona deia que a més de la gossa més maca del món, era la bandera de la casa. I tenia un manyoc de pèls a la barbeta que li donaven un aspecte molt graciós.



2

Una barra de pa i una conversa

L'Ona, cada matí de cada dia de cada setmana de cada mes de cada d'any, des que en tenia sis, s'encarregava d'anar a comprar el pa. Si plovia, amb paraigua; si feia fred, amb guants i barret. Si feia calor, en samarreta de tirants. Fos com fos, recorria els cent metres que separaven casa seva de la fleca, passava pel costat de la llenya apilonada a la part del darrere i entrava triomfal amb la seva bossa de roba, una moneda i el millor dels seus somriures.

El so com de campanetes de la cortina de vidrets de l'entrada li feia pensar que s'endinsava en un reialme de fantasia. I, de fet, no se n'hauria de dir màgia del fet de transformar una moneda de metall en aquelles barres d'or torrat quecruixien al tacte?

De matí, sempre hi havia gent a la fleca. I on hi ha gent hi ha converses. Sovint l'Ona es preguntava si la gent hi anava pel pa o pel xiu-xiu.

Una d'aquelles converses va anar així:

—Bon dia! —va saludar l'Ona.

Tothom va respondre.

—Arribes com un clau! —va exclamar el senyor Frigola, traginant amb la pala, encara més llarga que ell que ja ho era, d'alt, i traient llonguets del petit infern del fons del forn.

—Disculpi, senyor Ramon, què em deia?

—Que l'altre dia comentaven per la ràdio que la Terra és rodona, però que hi ha gent que diu que no, que era plana. Terraplanistes se'n diuen. I jo que vaig pensar que és clar, que

m'ho haurien d'explicar amb tots els ets i uts, això que la Terra és rodona com una xíndria.

El forner va sospirar.

—Això no es pot discutir, senyor Ramon... Se'n diu «ciència». Pot comprovar-ho quan vostè vulgui. Només ha de caminar en línia recta quaranta mil quilòmetres i arribarà de nou a casa seva.



—Quaranta mil quilòmetres? On s'és vist! Tinc vuitanta—un anys i mig i una pròtesi a cada maluc! I el més lluny que he anat mai és a la capital —va contestar el senyor Ramon.

—Ai, senyor Ramon..., que no sigui aquest el problema. Que viatjar és la cura de moltes coses! Ona! Mira... la teva barra.

I sobre la pala va aparèixer una llarga barra de mig, amb un dibuix de petits rombes torrats i en un crostó, escrit en cicatriu i crosta, es podia llegir *ONA*.

Ella va marxar, com sempre, amb la bossa plena de màgia i el cap ple de coses noves. Viatjar! Per què la Terra és rodona? La ciència! L'Ona, com tota la mainada, tenia una ment oberta, preparada per omplir-se d'idees meravelloses.

Una altra de les converses va anar així:

—Bon dia! —va saludar l'Ona.

Tothom va respondre.

—Ara sí que són bons —va dir el senyor Frigola per sota el seu gran bigoti. En aquell moment alimentava el foc del forn petit amb troncs i branquillons.

—Senyora Antònia, una barra de mig com de costum?



—No, no. Avui posi'm dos pans de pagès de quilo, dues barres de mig i cinc... no, millor sis llonguets.

—Que la visita un regiment? Un equip de futbol?

Els presents van riure. L'Ona es va imaginar la senyora Antònia disfressada de militar, preparant entrepans a la velocitat del llamp.

—Ves, home, ves! Ha arribat la meva filla amb els nets, que ja tenen una edat i mengen com si s'hagués d'acabar el món. És més barat fer-los un vestit que omplir-los la panxa.

—I tu, Ona? Què faràs amb aquesta barra acabada de fer?

I va ficar la barra de pa, gairebé tan alta com ella, dins la bossa de roba. Una barra cruixent, amb la base una mica massa torrada com tant li agradava, la crosta en forma de rombes i el seu nom escrit en un dels crostons.

L'Ona sabia molt bé què en faria: el mateix de cada dia. En tallaria la punta i se la menjaria tornant cap a casa, i pensaria quan són tota

la colla per festes, quan els seus tiets i tietes, cosines i cosins venen a passar uns dies. Això sí que és un regiment.

El pa arribava escapçat cada dia de l'any. Com un joc, l'Ona s'inventava una nova excusa cada matí. Que si el senyor Frigola tenia gana; que si no m'heu donat prou diners i s'ha quedat un tros com a ostatge; que si un tucà ha aparegut al poble mort de gana, pobret; que si ara les couen així perquè està de moda a París; que si he tornat pel riu i un trol m'ha demanat el crostó del pa com a peatge per travessar el pont...

La imaginació de l'Ona, com la seva passió pel pa, era inesgotable.